

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 593/2020-43

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného [REDAKOVANÉ], advokátom, [REDAKOVANÉ], proti postupu Okresného súdu Vranov nad Topľou v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 174/2011 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Vranov nad Topľou v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 174/2011 **boli porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Vranov nad Topľou **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 174/2011 konal bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **3 000 eur**, ktoré **je** Okresný súd Vranov nad Topľou **povinný** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Vranov nad Topľou **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **567,28 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. novembra 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia jeho základných práv na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky

(ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Vranov nad Topľou (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 174/2011 (ďalej len „namietané konanie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ má postavenie poškodeného v namietanom konaní vedenom pred okresným súdom pre trestný čin podvodu podľa ustanovení § 221 ods. 1 a ods. 4 písm. a) Trestného zákona, kde si v adhéznom konaní riadne a včas uplatnil proti obžalovaným nárok na náhradu škody vo výške 5 000 000 Sk (165 970,00 eur) s príslušenstvom.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ uvádza, že dotknuté trestné konanie pred okresným súdom začalo už v roku 2011, kde obžalovaným bolo obvinenie vznesené ešte v roku 2009, pričom okresný súd nepostupuje v namietanom konaní plynule, keďže dochádza k určovaniu termínov hlavného pojednávania a ich neustálemu odročeniu a trestná vec sťažovateľa tak nie je dosiaľ meritórne ukončená. Prieťahy v namietanom konaní nadobudli podľa jeho presvedčenia až charakter odmietnutia spravodlivosti. Poukazujúc na doterajšiu dĺžku namietaného konania vedeného v jeho trestnej veci pred okresným súdom v ústavnej sťažnosti argumentuje, že toto konanie je poznačené zbytočnými prieťahmi, v čom vidí porušenie svojich označených práv.

4. Na základe skutočností uvedených v ústavnej sťažnosti s odvolaním sa na ustálenú judikatúru ústavného súdu sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol o jeho ústavnej sťažnosti nálezom, ktorým by vyslovil porušenie jeho základných práv podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v namietanom konaní a priznal mu tiež finančné zadosťučinenie v sume 20 000 eur, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

5. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 593/2020-8 zo 17. decembra 2020 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa v celom rozsahu na ďalšie konanie. V súvislosti s vecným prerokovaním ústavnej sťažnosti 18. decembra 2020 vyzval predsedníčku okresného súdu na vyjadrenie sa k vecnej stránke ústavnej sťažnosti a k ďalším súvisiacim špecifikovaným okolnostiam.

6. Na výzvu ústavného súdu reagovala predsedníčka okresného súdu podaním č. k. Spr. 44/2020 z 5. januára 2021, ktoré obsahovalo aj vyjadrenie zákonnej sudkyne zahŕňajúce podrobný chronologický prehľad vykonaných úkonov. Predsedníčka okresného súdu vo svojom stanovisku konštatovala právnu a skutkovú zložitnosť posudzovanej trestnej veci, v ktorej vystupuje až dvadsaťštyri poškodených, vec je podľa jej názoru náročná z dôvodu potreby rozsiahleho

dokazovania. Poukázala aj na cudzí prvok vedeného trestného konania daný okolnosťou týkajúcou sa jedného z obžalovaných, ktorý je síce štátnym občanom Slovenskej republiky, avšak dlhodobo sa zdržiava mimo územia Slovenskej republiky, a to v Českej republike. Uviedla tiež, že sa okresný súd v rámci vedeného konania musel vysporiadať s otázkou *res iudicata*, keďže jeden z obžalovaných (ďalej len „obžalovaný v prvom rade“) poukazoval vo vzťahu k svojej osobe na súdne rozhodnutie vydané v Poľskej republike, a tiež so zásadou špeciality, keďže druhý obžalovaný (ďalej len „obžalovaný v druhom rade“) bol už z Českej republiky vydaný na základe európskeho zatýkacieho rozkazu v inej trestnej veci. Ďalej dôvodila, že v konaní o obzvlášť závažnom zločine možno hlavné pojednávanie vykonať v neprítomnosti obžalovaného len vtedy, ak s tým obžalovaný súhlasí, v posudzovanej veci však obaja obžalovaní súhlas na konanie v neprítomnosti neudelili a žiadali o osobnú účasť. Predsedníčka okresného súdu konštatovala, že sťažovateľ sa svojím správaním o predĺženie konania nepričinil, avšak negatívne dĺžku konania ovplyvnilo správanie obžalovaných, a to ich opakované žiadosti o odročenie pojednávania a tiež obdobné žiadosti ich obhajcov. Na dĺžke konania sa podľa vyjadrenia predsedníčky okresného súdu negatívne podpísala aj pandemická situácia v jarých a jesenných mesiacoch roku 2020. V závere poznamenala, že podľa jej názoru neboli zistené negatívne skutočnosti, ktoré by signalizovali nedostatočnú aktivitu konajúceho súdu.

III.2. Replika sťažovateľa:

7. Právny zástupca sťažovateľa sa k stanovisku okresného súdu vyjadril podaním doručeným ústavnému súdu 18. januára 2021. Zotrval v ňom na dôvodoch podanej ústavnej sťažnosti, pričom upresnil aj ďalšie relevantné okolnosti. Podľa jeho vyjadrenia dôvody zbytočných prietahov spočívali predovšetkým v prehliadaní účelového konania obžalovaných a ich obhajcov, ktorých neprípustné správanie okresný súd nesankcionoval (okrem jediného prípadu) a nevyužil na zjednanie nápravy žiaden z nástrojov poskytovaných Trestným poriadkom. K prietahom podľa neho prispeli aj početné výmeny v osobách zákonných sudcov, keď bolo v posudzovanej veci vylúčených postupne sedem sudcov a až o ôsmom v poradí konajúci súd rozhodol, že nie je vylúčený. Právny zástupca sťažovateľa tiež poukázal na to, že o miestnej príslušnosti, resp. o tom, že vec nebola konajúceму súdu odňatá, rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky až uznesením z 3. júna 2014, teda v čase, keď mala byť podľa mienky sťažovateľa s prihliadnutím na priemernú dĺžku konania trestná vec sťažovateľa právoplatne skončená. Pre zodpovednosť okresného súdu za prietahy v konaní má podľa sťažovateľa osobitný význam aj jeho postup pri zabezpečovaní náhradných obhajcov, keď ustanovených náhradných obhajcov okresný súd následne oslobodzoval od povinnosti obhajoby jedného po druhom, bez súčasného ustanovenia iného obhajcu a len veľmi nepravdepodobne zo závažných dôvodov, ako to vyžaduje § 42 Trestného poriadku. Právny zástupca sťažovateľa na tomto mieste podotýka, že rozhodnutie konajúceho súdu o oslobodení náhradného obhajcu na jeho žiadosť nemôže byť dôvodom na odročenie pojednávania s ohľadom na obsah § 43 ods. 3 Trestného poriadku. Napokon v závere dodáva, že okresným súdom konštatovaná skutková a právna zložitost' veci ako dôvod zbytočných prietahov neobstojí, jednak z toho dôvodu, že sa dosiaľ nevykonala ani jeden termín pojednávania, vec sa ešte ani nezačala riešiť a tiež z toho dôvodu, že posudzovaná trestná vec vlastne predstavuje prípad jednoduchého podvodu.

8. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vec prejednal a rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania, keďže na základe obsahu podaní a súvisiaceho spisového materiálu dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v zmysle ustálenej judikatúry (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04), ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu.

10. Pokiaľ ide o otázku predmetu namietaného konania, ústavný súd nehodnotí vyšetrovanie trestného činu podvodu, o ktorý v posudzovanom prípade ide, ako vec právne zložitú, určitú mieru skutkovej zložitosti však vidí v množstve poškodených, a táto okolnost' kladie nároky na proces dokazovania. Zložitost' veci bola daná aj tzv. cudzím prvkom, ktorým je realizácia európskeho zatýkacieho rozkazu. V okolnostiach veci však ústavný súd konštatuje, že ani táto zložitost' veci nemôže ospravedlniť nečinnost' a neefektívny postup okresného súdu, ktorý bol ústavným súdom po posúdení veci na základe oboznámenia sa s príslušným spisovým materiálom zistený (pozri nasledujúce body tohto nálezu).

11. V konaní o ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov ústavný súd okrem zložitosti veci skúma aj to, akým spôsobom sa na priet'ahoch konania podieľala osoba, ktorá ústavnú sťažnost' podala. Ústavný súd po preskúmaní spisového materiálu týkajúceho sa namietaného konania nezistil okolnosti, ktoré by signalizovali pasivitu sťažovateľa ako účastníka konania (v postavení poškodeného), dokonca aj samotný okresný súd vo svojom vyjadrení vylúčil sťaženie postupu konania zo strany sťažovateľa.

12. Ústavný súd sa napokon zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v namietanom konaní a po oboznámení sa s obsahom spisového materiálu týkajúceho sa namietaného konania dospel k čiastkovým záverom, a to že je priebeh namietaného konania pred okresným súdom poznačený jednak obdobia nečinnosti okresného súdu a tiež jeho značne neefektívnym postupom. Na tomto mieste pripomína svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nielen nečinnost', ale aj nesústreďená a neefektívna činnost' štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, ak činnost' štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07, II. ÚS 287/2019).

13. Okresný súd vo veci sťažovateľa nekonal hned' po podaní obžaloby, teda od 21. júla 2011, ale až od 23. novembra 2011, keď mu bola trestná vec predložená na základe uznesenia Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) z 15. novembra 2011, ktorý rozhodol o odňatí predmetnej trestnej veci Okresnému súdu Prešov (z dôvodu vylúčenia všetkých sudcov tohto všeobecného

súdu) a jej prikázaní na konanie okresnému súdu. V prvotnej etape konania došlo na základe rozhodnutí krajského súdu k vylúčeniu až piatich zákonných sudcov okresného súdu z prejednávania predmetnej trestnej veci, pričom v súvislosti s oznámením zaujatosti v poradí tretím zákonným sudcom zaznamenal ústavný súd ničím neospravedliteľnú pasivitu, v dôsledku ktorej došlo k zbytočnému predĺženiu namietaného konania. Uvedený zákonný sudca totiž po tom, čo mu bola trestná vec pridelená 25. januára 2012, oznámenie o zaujatosti predložil až s odstupom takmer ôsmich mesiacov, a to 19. septembra 2012, čo je postup, ktorý nemožno považovať za postup zlučiteľný s požiadavkou plynulého konania. V súvislosti s riešením otázky možnej zaujatosti okrem nečinnosti bola ústavným súdom zistená aj neefektívnosť v postupe okresného súdu, keď v poradí šiesty zákonný sudca celkovo trikrát oznámil svoju zaujatosť, toto oznámenie však bolo nadriadeným súdom vyhodnotené ako neopodstatnené a zákonný sudca nebol z prejednávania trestnej veci vylúčený (uznesenia krajského súdu z 30. apríla 2013, 10. júla 2013 a 10. decembra 2015). Neefektívnu činnosť okresného súdu potvrdzuje aj uznesenie krajského súdu z 10. decembra 2015, ktorým tento zrušil uznesenie okresného súdu z 22. júla 2014 o odmietnutí obžaloby a vrátení veci prokurátorovi a uložil okresnému súdu povinnosť v trestnej veci konať a rozhodnúť. V nasledujúcej etape namietaného konania, po tom čo krajský súd konštatoval nedostatok dôvodov na odmietnutie obžaloby a vrátil okresnému súdu 3. mája 2016 spisový materiál, ústavný súd zistil negatívne momenty v postupe okresného súdu, ktorý vyhodnotil ako neodôvodnenú nečinnosť v rozsahu celkovo približne dvanástich mesiacov. Išlo o úsek konania od 3. mája 2016, keď bol, tak ako už bolo uvedené, okresnému súdu vrátený krajským súdom spisový materiál do 14. decembra 2017, keď okresný súd vyzval strany k predloženiu návrhov na vykonanie dôkazov. V označenom období predstavujúcom približne šesť mesiacov okresný súd nekonal bez toho, aby mu v tom bránila zákonná prekážka. Obdobnú nečinnosť v rozsahu približne šiestich mesiacov vykazuje aj chronologicky nadväzujúce obdobie trvajúce do 10. septembra 2018, keď bol vo veci vykonaný termín hlavného pojednávania.

14. V rámci hodnotenia postupu okresného súdu v namietanom konaní musí ústavný súd konštatovať, že výrazným a neprehliadnuteľným momentom, ktorý sa negatívne podpísal pod plynulosť postupu okresného súdu v namietanom konaní, sú bezprecedentné obštrukcie oboch obžalovaných, ktorí sťažovali postup prejednávania veci vytváraním prekážky vykonania hlavného pojednávania, a to nedostavením sa na hlavné pojednávanie, v prevažnej väčšine prípadov bez náležitého ospravedlnenia. Obžalovaní (v jednom prípade aj obhajkyňa jedného z obžalovaných) takto zmarili niekoľko určených termínov hlavného pojednávania. V konkrétnosti ústavný súd poukazuje na tieto termíny hlavného pojednávania:

- Termín hlavného pojednávania určený na 10. až 12. september 2018, ktorý bol odročený z dôvodu neprítomnosti obžalovaného v druhom rade (██████████), ktorý svoju neprítomnosť ospravedlnil kolíziou s pojednávaním v inej jeho trestnej veci, kde sa však následne ukázalo, že sa pojednávania v uvedenej trestnej veci vedenej pred Okresným súdom Prievidza nezúčastnil a svoju neprítomnosť na hlavnom pojednávaní konanom pred Okresným súdom Prievidza ospravedlnil kolíziou pojednávania v trestnej veci vedenej pred okresným súdom.

- Termín hlavného pojednávania určený na 19. a 20. november 2018, ktorý bol odročený z dôvodu neprítomnosti oboch obžalovaných, ktorí svoju neprítomnosť neospravedlnili náležite, keďže obaja síce poukázali na zdravotné dôvody, nepredložili však konajúcemu súdu relevantné potvrdenie o práceneschopnosti, prípadne potvrdenie v zmysle § 120 ods. 2 Trestného poriadku (obžalovaný

v druhom rade sa ospravedlnil telefonicky bez dodatočného predloženia akéhokoľvek potvrdenia, obžalovaný v prvom rade dodatočne predložil iba lekárske potvrdenie o vyšetrení).

- Termín hlavného pojednávania určený na 21. a 22. január 2019, ktorý bol odročený z dôvodu neprítomnosti oboch obžalovaných, kde obžalovaný v druhom rade svoju neprítomnosť nijakým spôsobom neospravedlnil a obžalovaný v prvom rade sa ju pokúsil ospravedlniť celkom neakceptovateľným spôsobom, keď okresnému súdu v deň konania pojednávania oznámil, že svojmu obhajcovi v deň konania pojednávania, teda 21. januára 2019 vypovedal plnomocenstvo.

- Termín hlavného pojednávania určený na 25. a 26. marec 2019, ktorý bol odročený na základe žiadosti obhajkyne obžalovaného v prvom rade, ktorá namietala, že po prevzatí obhajoby 6. marca 2019 mala k dispozícii pred vykonaním určených termínov hlavného pojednávania v informačnej kancelárii okresného súdu iba dva termíny k preštudovaniu spisového materiálu, čo považovala za dobu nepostačujúcu k náležitému oboznámeniu sa s vecou svojho klienta. Ústavný súd v tejto súvislosti poznamenáva, že obžalovaný v prvom rade po tom, čo vypovedal plnú moc svojmu predchádzajúcemu obhajcovi 21. januára 2019, mal do vykonania nasledujúcich termínov hlavného pojednávania (25. a 26. marec 2019) dostatok času udeliť včas plnú moc novému obhajcovi a realizovať tak spolu s ním efektívne svoje právo na obhajobu. Ústavný súd pripomína zásadu „*vigilantibus, non dormientibus iura subveniunt*“ (právo pomáha bdelym, nie spiacim), na ktorú konštantne vo svojej rozhodovacej činnosti poukazuje a zdôrazňuje, že pasivita obžalovaného nemôže byť legitímnou prekážkou plynulého postupu v trestnom konaní. Napokon dva dni, ktoré boli novému obhajcovi na štúdium spisového materiálu informačnou kanceláriou poskytnuté, hodnotí ústavný súd na základe vlastnej skúsenosti so štúdiom dotknutého spisu ako dostatočný časový priestor k náležitému oboznámeniu sa s jeho obsahom.

- Termín hlavného pojednávania určený na 3. jún a 4. jún 2019, ktorý bol odročený z dôvodu neprítomnosti oboch obžalovaných, ktorí svoju neprítomnosť neospravedlnili náležite, keďže obaja síce poukázali na zdravotné dôvody, nepredložili však konajúcemu súdu relevantné potvrdenie o práceneschopnosti, prípadne potvrdenie v zmysle § 120 ods. 2 Trestného poriadku (obžalovaný v prvom rade predložil iba lekárske potvrdenie o vyšetrení, obžalovaný v druhom rade lekárske správy o zranení a operácii, ktoré sa navyše časovo nekryli s určenými dátumami pojednávania).

- Termín hlavného pojednávania určený na 3. február 2021, ktorý bol odročený z dôvodu neprítomnosti obžalovaného v druhom rade, ktorý svoju neprítomnosť neospravedlnil, keďže svoje tvrdenie o povinnej karanténe z dôvodu pozitívneho testovania na infekčnú chorobu ani po výzve okresného súdu nijako nepreukázal.

- Termín hlavného pojednávania určený na 24. november 2021, ktorý bol odročený z dôvodu neprítomnosti obžalovaného v prvom rade, ktorý sa ospravedlnil odkazom na povinnosť jeho karantény pre kontakt s osobou pozitívne testovanou na infekčnú chorobu a okresnému súdu síce predložil potvrdenie o zaregistrovaní sa na vykonanie tzv. PCR testu, avšak neoznámil mu relevantnú informáciu, a to totožnosť uvedenej osoby, u ktorej by si mohol okresný súd pravdivosť tvrdenia obžalovaného v prvom rade náležite preveriť (oprávnenie všeobecného súdu vyplývajúce z § 3 ods. 1 Trestného poriadku).

15. Úlohou okresného súdu bolo na popísané celkom zjavné a obštrukčné správanie obžalovaných pružne zareagovať využitím adekvátnych prostriedkov poskytovaných Trestným poriadkom

(poriadková pokuta, predvedenie, väzba). Je celkom zjavné, že okresný súd uvedené opatrenia efektívne nevyužil, resp. k ich využitiu pristúpil oneskorene (vydanie príkazu na zatknutie obžalovaného v druhom rade 3. marca 2021 a európskeho zatýkacieho rozkazu na obžalovaného v druhom rade 24. marca 2021), keď sa už obom obžalovaným podarilo zmarit' niekoľko nariadených termínov hlavného pojednávania a takým spôsobom narušiť plynulosť postupu okresného súdu v namietanom konaní. Tento neefektívny postup okresného súdu je potrebné pripísať na vrub okresnému súdu.

16. Napokon v závere chce ústavný súd poukázať na prípad neefektívneho postupu okresného súdu, keď celkom neodôvodnene odročil hlavné pojednávania konané 22. septembra 2021, a to na návrh prokurátora a obhajkyne obžalovaného v druhom rade, s poukazom na neprítomnosť obžalovaného v druhom rade, ktorý však dal vopred písomný súhlas s vykonaním pojednávania v jeho neprítomnosti, keď teda prekážka realizácie hlavného pojednávania neexistovala.

17. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že celková dĺžka namietaného konania okresného súdu je neprimeraná. Ústavný súd zároveň konštatuje, že obdobiami zistenej neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu a jeho neefektívnym postupom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu). Postup okresného súdu v namietanom konaní, aj keď je doterajšia dĺžka vedeného trestného konania celkom zjavne neprimeraná, sa nevyznačuje absolútnou pasivitou, ktorá by umožňovala ústavnému súdu konštatovať odmietnutie spravodlivosti, a teda porušenie základného práva s'ťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. V uvedenej časti preto ústavný súd ústavnej s'ťažnosti s'ťažovateľa nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

18. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej s'ťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody s'ťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal. Keďže v čase rozhodovania ústavného súdu nebola vec s'ťažovateľa pred okresným súdom meritórne ukončená, ústavný súd formuloval v zmysle uvedených článkov ústavy a zákona o ústavnom súde pre okresný súd príkaz konať vo veci s'ťažovateľa bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku nálezu).

19. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej s'ťažnosti vyhovie, môže priznať s'ťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa s'ťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej s'ťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 135 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná s'ťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva

alebo slobody, je povinný sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadost'učinenie, v tejto lehote priznané finančné zadost'učinenie sťažovateľovi nezaplatí, v zmysle odseku 2 citovaného ustanovenia sa zvyšuje finančné zadost'učinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplataenia. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal priznať primerané finančné zadost'učinenie v sume 20 000 eur, ktoré odôvodňuje pocitmi právnej neistoty. Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Vzhľadom na konštatované zbytočné priesťahy spôsobené neodôvodnenou nečinnosťou okresného súdu a tiež jeho neefektívnym postupom v namietanom konaní, s prihliadnutím na jeho neprimeranú dĺžku, majúc na pamäti to, že cieľom priznania primeraného finančného zadost'učinenia je len zmiernenie ujmy pocit'ovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, považoval priznanie sumy 3 000 eur za primerané finančné zadost'učinenie (bod 3 výroku nálezu).

VI. Trovy konania

20. Sťažovateľ si uplatnil aj náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastúpením. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Ústavný súd zároveň vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2019, ktorá bola 1062 eur, keďže išlo o dva úkony právnej služby vykonané v roku 2020 (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti). Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2020 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky predstavuje sumu 177 eur, režijný paušál predstavuje sumu 10,62 eur. Ďalej ústavný súd vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2020, ktorá bola 1087 eur, keďže išlo aj o úkon právnej služby vykonaný v roku 2021 (vyjadrenie k stanovisku okresného súdu). Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2021 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky predstavuje sumu 181,17 eur, režijný paušál predstavuje sumu 10,87 eur. Celková stanovená odmena tak predstavuje sumu 567,28 eur.

21. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. decembra 2021

Peter Molnár
predseda senátu